

Vauhtia ja vaarallisia tilanteita – paluu Italiaan

Biancone di Morghengon tyylinäyte. Tuomari, maasto-opas ja muu taustajoukko seurasivat heti kuvan ulkopuolella.

Salla Finnilä

Kokeet

Tänä vuonna oli ajan puutteen vuoksi mahdollista seurata vain kahdet kokeet, joista molemmat järjestettiin Pian Di Spinossa. Pian Di Spinon maastot ovat pientä jyrkkää kukkulaa, ja märkä keli teki kulkemisen entistäkin raskaammaksi. Riistaa löytyi kuitenkin hyvin: alue onkin tänä vuonna saanut D.O.C.-statuksen, eli siellä on tarpeeksi luonnonriistaa, jotta kokeissa voidaan myöntää käyttövalion arvoon vaadittavia ”käyttösertejä” (CAC). Pelkillä istutuslinnuilla testatusta koirasta ei käyttövaliota tule.

Kokeet arvostellaan arvosanoin ”hyvä”, ”erittäin hyvä” ja ”erinomainen”, minkä lisäksi erinomaisen suorituksen tehneelle koiralle voidaan antaa CAC, tai sitten ei. Eri tasoiset ja ikäiset koirat ovat kaikki samassa luokassa. Vaatimustasoltaan arvosanat vastaavat kutakuinkin KAER-kokeen avoimen luokan tuloksia, joskin spinonen rotutyypilliseen toimintaan – tuulenkäyttöön, haun tarkkuuteen,

SAS:n kone rullasi laskeutumisen jälkeen rauhallisesti kohti omaa parkkipaikkaansa. Yhtäkkiä ikkunasta näkyvän maiseman peitti valtava Alitalian kone, joka tuli suoraan kohti. Koneemme koukkasi nopeasti takaisin kiitoradalle ja palasi mutkan kautta parkkialueelle. Kapteeni pahoitteli viivettä: ”Radalla oli vastaantulevaa liikennettä, josta kukaan ei tiennyt mitään.” On kevät, aika spinoneiden erikoiskokeiden ja näyttelyn. Tervetuloa Italiaan.

pitkään lähestymiseen ja seisontaan sekä haussa heiluvaan häntään – kiinnitetään rodun alkuperämaassa luonnollisesti enemmän huomiota. Italiassakaan ei ole spinonelle minkäänlaisia ns. mukautettuja kokeita, vaan ne kisaavat samoilla säännöillä muiden mannermaisten seisojien kanssa, eli haussa heiluva häntä saa erikoismaininnan, mutta ei nosta palkintosijaa. Palkintojen lisäksi kokeissa voi saada myös merkinnän CQN, joka tarkoittaa tunnustusta luontaisista taipumuksista. CQN voidaan antaa koiralle, jonka yleissuoritus on arvosanan ”erinomainen”, jopa CAC:n arvoinen, mutta

joka töpöksii palkinnon esim. menemällä perään. CQN ei ole virallinen palkinto eikä oikeuta osallistumaan näyttelyssä käyttöluokkaan, mutta jalostuskoiraa etsiessään useat kasvattajat pitävät sitä virallista ”erittäin hyvä” tulosta arvokkaampana meriittinä.

Vaikka kokeiden tavoitteena niin Italiassa kuin Suomessakin on mitata koirien metsästysominaisuuksia, joitain eroja kokeissa on. Italiassa hakuerä on noin 15-20 minuuttia. Jos koira ei erinomaisesta hausta huolimatta saa riistatyötä, se voidaan kutsua päivän päätteeksi uudelleen, mutta pääosin koe päättyy ensimmäiseen

IT&KV KVA&MVA Biancone di Morghengo ja ohjaajansa Rebaschio.

erään. Koiramäärät ovat kuulemma niin suuret, että muuten maastossa menisi koko yö. Koiria ohjattiin mielestäni todella paljon, eikä monen haku päässytään oikeuksiinsa jatkuvasta pillityksestä johtuen. Koska spinone on hakuvauhdiltaan valtarotuja hitaampi, hakua kavensi myös tuomarin, maasto-oppaan ja ohjaajan varsin rivakka hanhenmarssi koiran perässä. Koiran merkatessa hajua tai seisossa koko porukka lähti juoksujalkaa koiraa kohti – liekö ollut paineita käyttää hyväksi lyhyen hakuerän kaikki mahdolliset riistatyöt. Avanssia ei otettu, vaan koira ja ohjaaja kävelivät yhdessä linnun ylös, ja ohjaaja merkkasi riistatyon starttipistoolilla. Eroa suomalaiseseen kokeeseen oli myös tottelevaisuudessa: useampi koira karkasi ohjaajalta käsistä, ja jouduimme odottelemaan, että koira saatiin kytkettyä.

Vaikka koe onkin suomalaista koetta suppeampi, siinä kuitenkin tuli esille varsin kohtuudella italialaisten tärkeinä pitämiä ominaisuuksia, ja se erotteli jyvät akanoista. Kuitenkin, kun englantilainen spinoneharrastaja kysyi minulta, miksi minulla ei ole koiraa mukana, vastasin: ”Ei maksa vaivaa, omat kokeemme sopivat spinonellekin ja ovat metsästysominaisuuksien mittaamisessa jopa kattavammat.” Ja tätä mieltä aion olla näillä näkymin vastakin.

Maastossa

Ensimmäinen koe oli tarkoitettu kaikille mannermaisille kanakoirille, spinoneja mukana oli viitisentoista. Seurasin

ylituomari Raffaele Pozzin ryhmää, jossa kaikki koirat olivat spinoneita. Minulla oli jälleen harvinainen kunnia kulkea tuomarin matkassa ja keskustella hänen kanssaan koirien toiminnasta. Kansainvälinen mielipiteenvaihto tuntuikin olevan hedelmällistä molemmille osapuolille.

Koiranomistajien ja -ohjaajien keskuudessa päivän pääpuheenaihe olivat kaurit, jotka häiritsivät muutamien koirien työskentelyä varsin paljon. Ryhmässä oli muutama todella hyvä hakija, jotka menivät epäröimättä alas pystysuoria, tiheää risukkoa kasvavia rinteitä, mutta myös muutama, jotka tuhersivat nokka maassa ensimmäisillä kauriinjäljillä. Valtaosa koirista oli hyvää keskitasoa. Pääasiassa koirat hakivat reippaalla laukalla, olematonta tuulta ja vaikeaa maastoa hyvin käyttäen. Riistatyöt olivat lähinnä ohjaajasta johtuen hätäisiä ja peräänmenot reippaita. Ryhmästä palkittiin kaksi koiraa.

Toisen päivän koe oli osa Club Italiano Spinonin järjestämää erikoisnäyttelyä ja koetta. Kokeeseen oli ilmoittautunut 41 koiraa, jotka oli jaettu italialaisittain yhdeksi jättisuureksi, yhdeksi suureksi ja kahdeksi pieneksi ryhmäksi. Kuljin päivän todellisen spinoneasiantuntija ylituomari Mario Di Pinton mukana, joka antoi koirille ilahduttavan runsaasti hakuakaa. Sää oli erinomainen, lähes ainoa aurinkoinen päivä kolmen viikon aikana, ja tuulikin juuri sopiva. Muutamat hieman nurisivat koirista, jotka tulevat kokeisiin valmistautumattomina, mutta ainakin minusta oli kiinnostavaa nähdä

käytännön metsästyksessä kunnostautuneita koiria, ei vain ammattikouluttajien luomuksia.

Koirien taso oli edeltävän päivän koetta korkeampi. Ryhmässämme oli kolme ominaisuuksiltaan erinomaista koiraa, kaksi kaurisajuria ja muut hyviä metsästyksikoiria. Ryhmästämme palkittiin tiukan karsinnan jälkeen kaksi koiraa, kaikista kokeen palkituista ei ole vielä juttua kirjoitettaessa tietoa. Oli ilahduttavaa nähdä, että lähes kaikki koirat olivat käytännön metsästyksikoiria, jotka olivat selvästi tottuneet hakemaan koko päivän, ei vain varttia. Haku oli erittäin systemaattista ja määrätietoista. Kaikki koirat hidastivat raville saatuaan hajun riistasta, vaikka muuten hakivatkin laukalla. Ne koirat, jotka hakivat valtaosan ajasta ravilla, oli opetettu siihen erikseen valjailla. Mukana oli yksi koira, joka haki kirjaimellisesti ”nokka tuulussa” ja jonka työskentelyä oli ilo seurata sen, mitä reippaasti kulkeva ohjausryhmä antoi koiralle tilaa hakea. Seisonnat olivat spinonelle tyypillisiä: spinone ei tyyppillisesti ole kontaktiseisoja, vaan ottaa seisonnan etäältä ja seisoo usein varsin pystyssä asennossa. Pitkä lähestyminen linnulle on rodulle tyypillistä. Seisonta riippuu tietysti myös koiran vauhdista ja riistasta, joten kyllä spinonelta tarvittaessa kontaktiseisontakin löytyy.

Näyttely

Tänä vuonna näyttelyyn oli ilmoittautunut lähes 90 koiraa. Paikalla oli useampi englantilainen ei-metsästävä kasvattaja ilman koiria ja muutama muu ulkomaalainen koirineen. Itse pääsin seuraamaan narttukehän tuomari Raffaele Pozzin kuunteluoppilaana, ja meillä olikin varsin antoisat keskustelut rodun tyypillisistä piirteistä ja funktionaalisesta rakenteesta. Oli ilo huomata, että Dott. Pozzi arvioi koirat niiden rotutyypillisen toiminnallisen rakenteen mukaan. Kahdesta koirasta, joista toinen oli kauniimpi ilmeeltään ja päältäään, mutta pitkä rungoltaan, hän valitsi koiran, joka ei ollut niin kaunis, mutta rakenteeltaan rodunomaisen käytön kannalta oikeampi, ja selitti kärsivällisesti muutamalle ulkomaalaiselle, että kyseessä on kuitenkin käyttökoirarotu. Kahdesta rakenteeltaan tasaveroisesta koirasta hän valitsi olemukseltaan rotutyypillisemmän, esim. sen perusteella, heiluttiko koira häntäänsä ravatessa. Liian jyrkät lantiot saivat armotta huutia, sillä ne vaikuttavat spinonen terveeseen, rotutyypilliseen

liikkumiseen.

Nartut olivat pääosin ihan spinonen näköisiä ja oloisia, joukossa oli yksi kapea ja korkea narttu. Turkit olivat pikemminkin lyhyitä kuin pitkiä, eli sellaisia, että ne pysyvät siisteinä ilman nyppimistä. Kallonharjanteet olivat kohdallaan, muutamalla nartulla oli hieman kapea kuono ja silmät lähellä toisiaan, minkä vuoksi niiden katse ei ollut rotutyypillinen. Sivuliikkeet olivat lennokkaita, mutta osa nartuista oli kapeita takaa ja muutama pahasti pihdissä.

Uroskehä oli kuulemma tänä vuonna luvattoman huono, itse en sitä ehtinyt seuraamaan kuin sivusilmällä. Mukana näytti olevan muutamia varsin kookkaita ja raskaita uroksia. Kuten isäntäni, C.I.Sp:in varapuheenjohtaja Emidio Rusticali ja hänen vaimonsa Antonietta minulle painottivat, vankkaluustoinen koira ei tarkoita raskasta koira. Toinen mielenkiintoinen huomio oli, että käyttöluokassa oleville koirille jaettiin ”erinomaisia” välillä melko reilulla kädellä avoimeen luokkaan verrattuna. Sertit taas jaetaan spinonelle vasta käyttöluokassa, jonne pääsee yhdellä ”erittäin hyvä”-koetuloksella.

Muuta opittua

Matkailu avartaa aina: vaikka italialainen liikenne olikin entuudestaan tuttu ja tiesin stop-merkkien, liikennevalojen ja muiden opasteiden olevan luonteeltaan pikemminkin suuntaa-antavia kuin velvoittavia, oli elämys päästellä moottoritietä vastaantulevien kaistalla. Nyt tiedän, mistä ”pelkääjänpaikka” on saanut nimensä.

Kiersimme Giuseppe Barbierin kanssa katsomassa koiria ympäri Mantovaa. Barbieri on kasvattanut spinoneita 50 vuotta ja tuntee rodun ja sen historian läpikotaisin. Tällä kertaa emme vierailleet kasvattajien luona, vaan aivan tavallisten metsästäjien kodeissa. Varsinkin urokset olivat vankkaluustoisia, yhtä lukuun ottamatta luonteeltaan miellyttäviä ja kuulemma niin maan hyviä metsästyskoiria. Muutamalla oli näyttää jopa koe-palkintokin. Oli erittäin mielenkiintoista keskustella rodun harrastajien kanssa: heille spinone on ilman muuta metsästyskoira, eivätkä he ymmärrä, miksi joku haluaa kasvattaa spinoneita pelkiksi seurakoiriksi. Kasvattajia, jotka tekivät liikaa kompromisseja käyttöominaisuuksien kustannuksella ulkomuotoa tai mitä tahansa muuta edistääkseen, katsottiin monin paikoin varsin kiero.

Tältä näyttivät spinonet kehissä...

Minulla oli mahdollisuus jututtaa myös kasvattajaa, jolla oli omakohtaista kokemusta ataksiasta. Vaikka ko. kasvattaja ei ollutkaan halunnut jatkaa kasvatustyötä ataksian ilmettyä, sekä hän että muut asiaan perehtyneet eivät pitäneet sairautta niin suurena ongelmana kuin Englannissa – kovin läheisessä sukusiitoksessa kertautuvat vahvuuksien lisäksi myös heikkoudet.

Toinen mielenkiintoinen tuttavuus oli Franca Brianzi, sodan jälkeen rodun elvyttäneen Dott. Brianzin tytär, joka korkeasta iästään huolimatta oli hyvin perillä rodun kehityksestä. Dott. Brianzi oli legenda jo eläessään: hän kiersi sodan jälkeen pitkin Italiaa etsimässä spinonen rotumääritelmän mukaisia koiria elvyttääkseen rodun uudelleen. Alkujaan pääpaino oli ulkomuodossa, mutta myöhemmin alettiin painottaa nimenomaan käyttöominaisuuksia, sillä jos spinone ei ole käypä metsästyskoira, se ei täytä rotumääritelmän vaatimuksia. Myös Franca Brianzi on merkittävä nimi spinonen historiassa. Hänen terveisensä suomalaisille spinoneharrastajille olivat:

”Metsästäkää spinoneilla! Ei ole ollenkaan ongelmallista löytää tasapainoa käyttöominaisuuksien ja ulkomuodon välillä: hyvien metsästyskoirien joukosta valitaan vain rotutyypillisimmät yksilöt. Pelkällä kauniilla koiralla ei tee mitään. Ulkomuodollisesti koirasta pitäisi löytyä spinonen rotutyypilliset piirteet, ja tietysti rakenteen on oltava terve ja käyttöön sopiva.”

Sekä Barbierilla että Rusticalilla oli varsin edustava valikoima valokuvia ja artikkeleita spinoneista aina 1950-luvulta alkaen, joten minulla oli erinomainen mahdollisuus tutustua rodun historiaan. Vaikka rodun ulkomuodollisen elvyttämisen aikaan koirat olivat usein suuria ja raskaita monumentteja, oli hienoa nähdä, että tavallisilla metsästäjillä olleet koirat olivat silloinkin hyvin lähellä ”uudem-paa” ja kevyempää metsästysversiota. Artikkelit käsitelivät monin paikoin nykyäänkin ajankohtaisia aiheita: metsästysominaisuuksien parantamista ja riistakantojen kannalta kestävästä metsästästä. Oma lukunsa olivat Dott. Brianzin käsin kirjoittamat arviot koirien ulkomuodosta

...ja tältä metsästyskoirat kehien ulkopuolella.

valokuvien perusteella ja hänen kollegansa Ezio Garaffinin vastakommentit herrojen ritaannuttua.

Kuriositeettina mainittakoon muistaakseni 1950-luvulta oleva artikkeli, jossa esiteltiin käsitteet ”stallione” ja ”razzatore”, vapaasti käännettynä huippu-urokset ja huippuperiyttäjä. Artikkelissa oltiin huolissaan siitä, että korkeasti palkittuja koiria, jotka täyttivät huippuroksen kriteerit, käytettiin jalostukseen mieluummin kuin ulkomuodollisesti hyvän keskitason koiria, jotka kuitenkin olisivat periyttäneet parempia ja rotutyypillisempiä ominaisuuksia ja siten parantaneet rotua. Artikkelissa varoiteltiin tuijottamasta ainoastaan koiraa ja sen palkintoja, sillä luotettavamman kuvan siitä, mitä koira ihan oikeasti periyttää, saa sen sisaruksista, vanhemmista, aikaisemmista pentueista ja sisarusten jälkeläisistä. Kaikki huippurokset eivät välttämättä ole huippuperiyttäjiä. BLUB-indeksin esiaste italialaisittain.

Kutsu

Club Italiano Spinoni järjestää rodun kv. tapahtuman keväällä 2008. Tapahtuma on ilmainen, joten paikalla on yleensä jopa 200 koiraa ympäri maailmaa. Viikonlopun aikana pidetään käyttökoe, näyttely ja spinoneaiheinen seminaari. Suomesta lähtee koiriin tutustumaan spinoneharrastajien ryhmä, jolle järjestetään myös erikoisohjelmaa toiveiden mukaan. Tapahtumien ja erikoisohjelman aikana käytettävissä on suomenkielen tulkki, muuten voi kukin lomailla haluamallaan tavalla. Hintaa, joka on tarkoitus pitää mahdollisimman matalana, varmistuneeksi kesän aikana. Ilmoittautua voi lokakuun loppuun mennessä allekirjoittaneelle, ks. yhteystiedot lehdestä. Valokuvia aikaisemmista reissuista löytyy osoitteesta www.spinone.fi, galleria. Tervetuloa mukaan!

Al fine vorrei ringraziare i miei amici italiani – i meravigliosi spinonisti – ancora una volta per la loro gentilezza, per l'ospitalità, per la loro buona compagnia e per tutte le ottime informazioni che mi sono state date. Mille grazie di tutto, tante belle cose ed a l'anno prossimo!